

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 589/2016-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. júla 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosa predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE] zastúpeného advokátom JUDr. Marcelom Dolobáčom, PhD., Žižkova 39, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 86/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júna 2016 doručená sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej

lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C 86/2007 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou doručenou Okresnému súdu Nitra 2. apríla 2007 domáhal ochrany svojich osobnostných práv. Vzhľadom na to, že okresný súd, ktorému bola žaloba postúpená, vo veci ani po 7 rokoch od podania žaloby nerozhodol, podal sťažovateľ v roku 2014 predsedníčke okresného súdu sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní, ktorú predsedníčka okresného súdu uznala za dôvodnú.

Dňa 22. júla 2014 sťažovateľ podal na ústavnom súde sťažnosť pre porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Touto sťažnosťou sa domáhal, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že okresný súd v napadnutom konaní porušil jeho už uvedené práva, aby prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prietahov a priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia a finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €.

Ústavný súd nálezom č. k. I. ÚS 579/2014-27 z 28. januára 2015 rozhodol, že sťažovateľovo základné právo podľa ústavy a právo podľa dohovoru porušené boli, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov a uložil mu povinnosť uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia. Finančné zadosťučinenie ústavný súd sťažovateľovi nepriznal, a to najmä z dôvodu, že vtedajší stav konania smeroval k právoplatnému skončeniu veci.

Okresný súd v priebehu konania o sťažovateľovej sťažnosti 2. decembra 2014 vo veci ochrany osobnostných práv sťažovateľa rozhodol tak, že konanie zastavil. Proti tomuto rozhodnutiu však bolo podané odvolanie, na základe ktorého Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozhodnutím sp. zn. 8 Co 410/2015 z 31. augusta 2015 (ďalej len „rozhodnutie krajského súdu o odvolaní“) uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovateľ uvádza, že je nepochybné, že od podania žaloby o ochranu jeho osobnostných práv uplynulo už viac ako 9 rokov, napriek tomu stále nebolo vo veci právoplatne rozhodnuté. Konanie pred okresným súdom možno vyhodnotiť ako súvislý priet'ah trvajúci viac ako deväť rokov.

Sťažovateľ predsedníčke okresného súdu adresoval 24. novembra 2015 sťažnosť na priet'ahy podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Predsedníčka okresného súdu prípisom sp. zn. Spr. 2287/2015 zo 16. decembra 2015 vyhodnotila podanú sťažnosť na priet'ahy ako nedôvodnú. Sťažovateľ uvádza, že predsedníčka okresného súdu skúmala priet'ahy len od 12. septembra 2014, pričom v tomto období priet'ahy nezistila, na základe čoho došlo k vyhodnoteniu sťažnosti ako nedôvodnej. Sťažovateľ však zastáva názor, že v predmetnom konaní došlo k priet'ahom nielen v období od 12. septembra 2014 do podania sťažnosti na priet'ahy v napadnutom konaní, ale už odo dňa podania žaloby je konanie poznačené súvislým priet'ahom trvajúcim viac ako deväť rokov.

Podľa názoru sťažovateľa je nepochybné, že postupom okresného súdu bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Po poukázaní na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a ústavného súdu (napr. rozhodnutie ESLP Philis proti Grécku, 1997, Pélissier a Sassi proti Francúzsku, 1999, I. ÚS 257/08, I. ÚS 413/08 alebo I. ÚS 322/2010, pozn.) sťažovateľ uvádza, že pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, podľa jeho názoru ide v napadnutom konaní o skutkovo jednoduchú vec, ktorá nevyžaduje rozsiahle dokazovanie. Podľa sťažovateľa nemožno tolerovať, aby dĺžka konania trvala viac ako 9 rokov. Sťažovateľ zastáva názor, že v rámci svojich možností (výkon trestu odňatia slobody, pozn. sťažovateľa) bol súčinný a výrazným spôsobom neprispel k neúmernej dĺžke súdneho konania. Okresný súd podľa neho vo veci dlhodobo neuskutočňoval žiadne úkony, pričom aj úkony, ktoré vykonal, boli nesprávne (napr. rozhodnutie, ktorým konanie zastavil, pozn. sťažovateľa), preto je výlučne zodpovedným za namietané priet'ahy v konaní. Sťažovateľ

zastáva názor, že napriek tomu, že ide o naliehavú vec, o ktorej by súdy mali rozhodovať čo možno najrýchlejšie, na vymożenie svojich práv čaká už viac ako 9 rokov.

Sťažovateľ v súvislosti s tým, že opätovne podáva sťažnosť ústavnému súdu v tej istej veci, uvádza, že tento návrh sa „*netýka rovnakej veci, keďže v predmetnom konaní pred okresným súdom dochádza k ďalším prieťahom, čím celková dĺžka konania už presiahla deväť rokov. Okresný súd Bratislava I porušuje príkaz vyslovený v náleze ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 579/2014-27, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov. S ohľadom na vyššie uvedené, je tak sťažovateľ názoru, že táto ústavná sťažnosť je prípustná.*“.

Sťažovateľ ďalej poukazuje na to, že „*vyššie uvedeným nálezom ústavného súdu mu nebol priznaný nárok na finančné zadosťučinenie, a to najmä z toho dôvodu, že v čase rozhodovania o ústavnej sťažnosti sa ústavnému súdu zdalo, že konanie smeruje k právoplatnému skončeniu veci. Ako je však uvedené vyššie, tento názor ústavného súdu bol chybný a keďže z momentálneho stavu konania nie je zrejmé, kedy skutočne dôjde k právoplatnému skončeniu veci, dôvod, pre ktorý Ústavný súd sťažovateľovi nepriznal finančné zadosťučinenie, odpadol.*“.

Sťažovateľ taktiež upozorňuje, že v obdobných veciach mu bolo nálezmi ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 139/2015 a sp. zn. I. ÚS 303/2015 priznané primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 000 €, resp. 1 500 €. Nepriznanie finančného zadosťučinenia v tomto prípade by tak bolo podľa neho v rozpore s princípom legitímneho očakávania a princípom právnej istoty. Ústavný súd ako najvyšší garant zákonnosti a spravodlivosti by mal podľa sťažovateľa dbať na to, aby k porušovaniu týchto princípov nedochádzalo.

Sťažovateľ si uplatňuje primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 € za takmer deväť rokov trvajúce konanie, kvôli ktorému sa nachádza v stave právnej neistoty. Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ vychádzal z konkrétnych okolností prípadu. Sťažovateľ uvádza, že kvôli prieťahom v napadnutom konaní trpí negatívnymi následkami ako stres, trauma, krivda, poníženie a pocity právnej

neistoty a bezmocnosti z toho, že mu je takmer deväť rokov odopieraná spravodlivosť. Zároveň je podľa neho potrebné brať ohľad na to, že k zásahu do základných práv a slobôd došlo štátnym orgánom, a nie súkromnou osobou. Priznané primerané finančné zadosťučinenie by zároveň malo pôsobiť preventívne a represívne.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie vydal tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľa na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C/86/2007 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 24 C/86/2007 sa prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10.000,- EUR ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný sťažovateľovi vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu sťažovateľa, č. ú. [REDAKOVANÉ], vo výške 498,73 EUR do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní uznesením odmietnuť bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru ESĽP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01).

Sťažovateľ v sťažnosti namieta priet'ahy v napadnutom konaní, ktoré už boli predmetom posudzovania ústavného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. I. ÚS 579/2014, v ktorom ústavný súd rozhodol nálezom č. k. I. ÚS 579/2014-27 z 28. januára 2015 (ďalej len „nález z 28. januára 2015“) tak, že vyslovil porušenie sťažovateľom označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru, okresnému súdu prikázal v napadnutom konaní konať bez zbytočných priet'ahov, sťažovateľovi nepriznal finančné zadost'učinenie, priznal mu však úhradu trov konania; označený nález nadobudol právoplatnosť 4. mája 2015.

Podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

Keďže ústavný súd rozhodol o predchádzajúcej sťažnosti sťažovateľa už označeným nálezom z 28. januára 2015, túto časť sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde [v spojení s § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde] ako neprípustnú.

Ústavný súd následne posudzoval sťažovateľom namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného

súdu v napadnutom konaní v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu z 28. januára 2015.

Podľa zistení ústavného súdu po podaní odvolania proti uzneseniu okresného súdu o zastavení napadnutého konania z 2. decembra 2014 sa spis okresného súdu sp. zn. 24 C 86/2007 od 19. júna 2015 nachádzal na krajskom súde z dôvodu konania a rozhodovania o odvolaní. Spis bol následne okresnému súdu spolu s rozhodnutím krajského súdu o odvolaní vrátený 17. septembra 2015. Po doručení rozhodnutia krajského súdu účastníkom konania bol vo veci 15. októbra 2015 nariadený termín pojednávania na 24. november 2015, ktorý bol neskôr zrušený z dôvodu žiadosti právneho zástupcu sťažovateľa. Ďalší termín pojednávania bol nariadený na 19. január 2016, ktorý bol opäť zrušený z dôvodu žiadosti právneho zástupcu sťažovateľa a bol určený termín pojednávania na 10. máj 2016, ktoré bolo následne odročené na 12. august 2016.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu (IV. ÚS 205/03, IV. ÚS 225/05).

Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že nie každý prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. Preto ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 38/04, II. ÚS 199/02, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06, IV. ÚS 290/04).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, s prihliadnutím aj na stabilizovanú judikatúru ústavného súdu a na to, že dĺžka napadnutého konania v okolnostiach danej veci po nadobudnutí právoplatnosti nálezu ústavného súdu z 28. januára 2015 nesignalizuje možnosť vysloviť po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie porušenie označených

práv sťažovateľa, ústavný súd sťažnosť, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd sa už ďalšími návrhmi sťažovateľa obsiahnutými v petite jeho sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. júla 2016